

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Mitä kuuluu maitoalan valvontaan

Noora Tolin

ylitarkastaja,

Elintarvikehygienia,

Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus

Maitoalan koulutus valvojille ja yrityksille

22.9.2022

Maidontuotantotilojen määrä Suomessa 2021

- Maidontuotantotiloja 4 960
- Lypsylehmiä keskimäärin maitotilalla ≈ 49
- Meijerit vastaanottivat maitoa $\approx 2.206.000.000$ kiloa

(Luke 2021)

Maitoalan laitokset ja raakamaidon vastaanotto 2021

Hyväksytyjen maitoalan elintarvikehuoneistojen jakauma

Kokoluokka	Kpl	Raakamaitoa kiloa
> 2.000.000 kg	20	2 184 996 000
< 2.000.000 kg	57	7 867 000
Muut (ei Rm vo)	22	
Yhteensä	99	2 192 864 000

Valvontayksiköitä, joiden alueella toimii maitoalan hyväksytty elintarvikehuoneisto 45 kpl

Virallinen valvonta maitoketjun eri vaiheissa

Maitotila

- Rekisteröity alkutuotanto
- Alkutuotannon valvonta / Navettahygieniatarkastukset
- Eläinten terveys, tilojen toiminnan hygienia, maidon laatu, ab-jäämät, raakamaidon myynti suoraan kuluttajille

Osuuskunta / kuljetusyrittäjä

- Rekisteröity elintarviketoiminta
- Lämpötilat, puhtaus, jäljitettävyyys jne.

Maitoalan rekisteröity tai hyväksytty elintarvikehuoneisto / meijeri

- Rekisteröity elintarviketoiminta tai hyväksytty elintarvikehuoneisto (laitos)
- Ilmoituksen käsittely ja tarkastus / hyväksymistarkastus
- Oiva

EU-lainsäädäntöä maitoalalla

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o **178/2002**
  - Elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvät yleiset periaatteet ja vaatimukset: vaatimus elintarvikkeiden turvallisuudesta, toimijan vastuu elintarviketurvallisuudesta, jäljitettävyys, jne.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o **852/2004** elintarvikehygieniasta
  - Yleiset ja erityiset hygieniavaatimukset alkutuotannolle ja sitä seuraaville elintarvikeketjun vaiheille
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o **853/2004** eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä
  - Raakamaitoa, eläinten terveyttä ja maidontuotantoa koskevat vaatimukset, maitotuotteita koskevat vaatimukset, pakkaaminen ja merkinnät, jne.
- Komission asetus (EY) N:o **2073/2005** elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista
  - Mitä mikrobiologisia tutkimuksia toimijoiden on teetettävä elintarvikkeista ja niiden mikrobiologiset raja-arvot
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) **2017/625** ja Komission täytäntöönpanoasetus (EU) **2019/627**, IV osasto
  - Virallista valvontaa koskeva asetus sekä maitoalaan kohdistuvaa virallista valvontaa koskevat erityisvaatimukset

Kansallista lainsäädäntöä maitoalalla

- Elintarvikelaki **297/2021**, mm.
  - 6 § Toimintaa koskevat yleiset vaatimukset
  - 8 § Rekisteröity alkutuotanto
  - 10 § Rekisteröity elintarviketoiminta
  - 11 § Hyväksytty elintarvikehuoneisto
  - 15 § Omavalvonta
  - Eri viranomaisten tehtävät
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus **318/2021** elintarvikehygieniasta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus **316/2021** zoonooseista
- Valtioneuvoston asetus **312/2021** eläinperäisten elintarvikkeiden viranomaisvalvontaa tekevien henkilöiden pätevyys ja kielitaitovaatimuksista, 5 §

Alkutuotantoa vai ei?

Alkutuotantoa on...

- eläinten kasvatus
- Lypsäminen
- raakamaidon myynti suoraan kuluttajalle enintään 2500 kg/v.
  - Määräraja: MMM 318/2021
  - Myynti on pääsääntöisesti elintarvikehuoneistotoimintaa

Alkutuotantoa Ei ole...

- maidon kuljetus pois alkutuotantopaikalta
- raakamaidon myynti suoraan kuluttajalle **yli** 2500 kg/v.
- jatkojalostus
  - esim. juuston tai jogurtin valmistus

Elintarvikehuoneistoon kuuluvaa toimintaa

Maidontuotantotilojen valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 ja Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627, IV osasto

- Virkaeläinlääkäri on todennettava, että asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä III olevan IX jakson I luvun I osassa vahvistettuja **raakamaidon ja ternimaidon tuotannossa noudatettavia terveysvaatimuksia noudatetaan** (eläinten terveys; ei käytetä kiellettyjä lääkeaineita; ei lääkejäämiä)
- Toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava maito- ja ternimaitotiloilla virallista valvontaa sen todentamiseksi, että asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä III olevan IX jakson I luvun II osassa vahvistettuja **hygieniavaatimuksia noudatetaan**

= maito-/navettahygieniatarkastukset

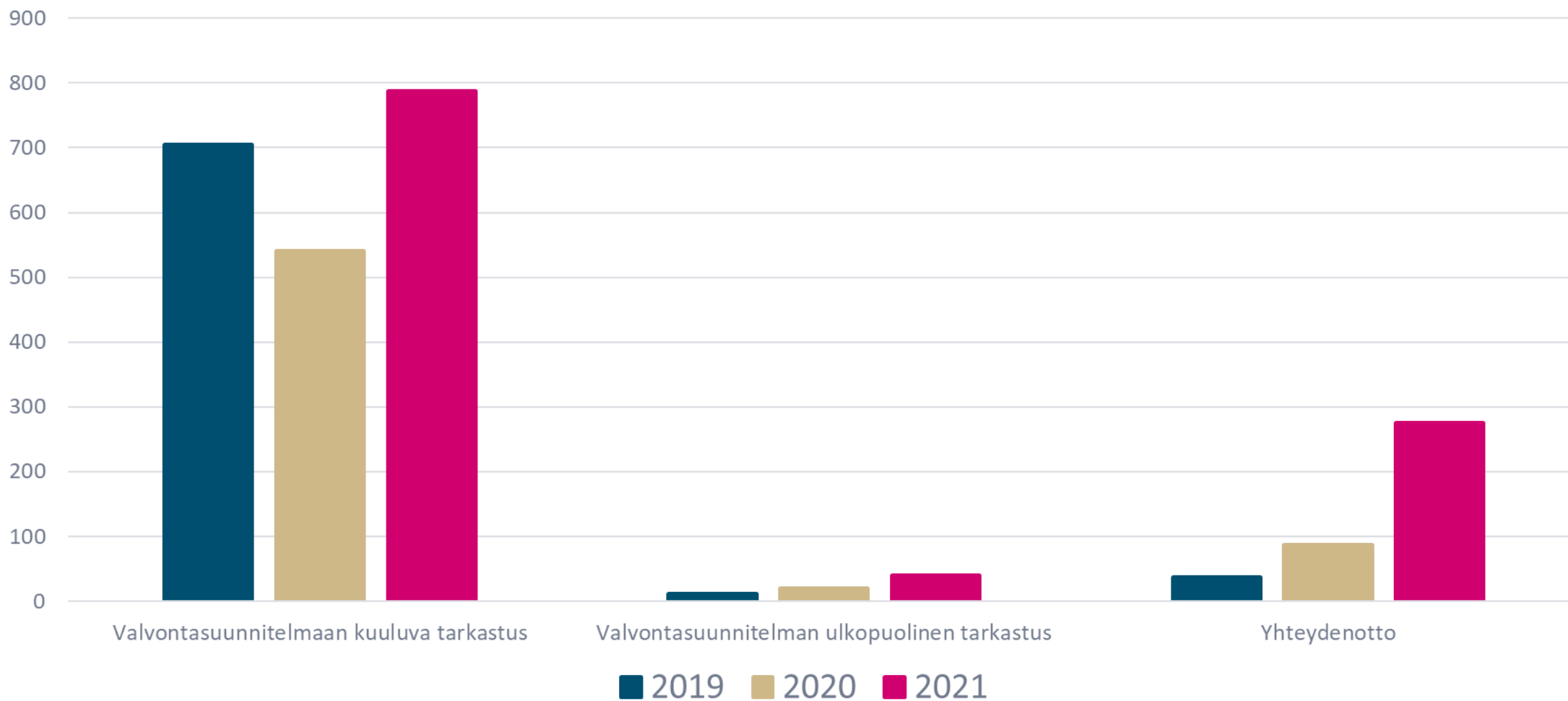
= elintarvikkeiden alkutuotannon valvontaa

Maitotilojen tarkastukset ja muut yhteydenotot

Alkutuotannon valvontaohjeet päivitetty

- Ohjeita on päivitetty uusien säädösten mukaisiksi
- Päivitetyt ohjeet julkaistiin selainpohjaisina Ruokaviraston sivuilla
- Osa maidontuotannon ohjeista poistui kokonaan, osa entisistä vaatimuksista jäi ohjeisiin suosituksina

The screenshot shows the Ruokavirasto website home page. The header includes the VALIKKO logo, the Ruokavirasto logo, and the text 'Livsmedelsverket • Finnish Food Authority'. There are links for 'Asiointi' and 'FI'. The main navigation menu includes 'Etusivu', 'Tietoa meistä', 'Asiointi', 'Oppaat ja lomakkeet', 'Yritykset', 'Elintarvikeala', and 'Alkutuotanto'. The 'Elintarvikeala' menu is expanded, showing 'Elintarvikealan oppaat', 'Oiva-arviointiohjeet', 'Alkutuotanto', 'Ravintolisät ja täydennetyt elintarvikkeet', 'Elintarvike-, lannoite- ja rehututkimus', 'Elintarvikehuoneistot', 'Erityisille ryhmille tarkoitettujen elintarvikkeet', and 'Kemialliset vaatimukset'. The 'Alkutuotanto' section is highlighted, with a sub-section 'Alkutuotannon elintarvikevalvonta' and a button 'Hae alkutuotannon elintarvikevalvonta -ohjeista'. A 'Lisätietoa' section is also visible.

The screenshot shows the Ruokavirasto website page for '4. Maidontuotannon erityisvaatimukset'. The header includes the VALIKKO logo, the Ruokavirasto logo, and the text 'Livsmedelsverket • Finnish Food Authority'. There are links for 'Asiointi' and 'FI'. The main navigation menu includes 'Etusivu', 'Yritykset', and '4. Maidontuotannon erityisvaatimukset'. The page title is '4. Maidontuotannon erityisvaatimukset'. The page content includes a 'Julkaisupäivä: 28. maaliskuuta 2022' and a 'Tulosta' button. The page content includes a 'Kaikki ohjeet alkutuotannon elintarvikevalvontaan' section and a '4.1 Yleiset vaatimukset' section. The '4.1 Yleiset vaatimukset' section includes a '4.1.2 Maidontuotantoeläinten terveydentila TE' section. The '4.1.2 Maidontuotantoeläinten terveydentila TE' section includes a 'Huomioitavaa:' section with a list of items: 'Raakamaidon laatu- ja turvallisuusvaatimusten tulokset huomioidaan kohdassa 4.1.3.', 'Eläinlääkkeiden käyttö arvioidaan kohdassa 2.7.', and 'Tautien leviämisen estäminen arvioidaan kohdassa 2.3. Tässä kohdassa arvioidaan tuotantoeläinten terveydentilaa maidon kautta ihmisiin leviävien tautien osalta.' The page also includes a 'Sisällysluettelo' section with a 'Näytä kaikki tasot' button and a list of items: '4.1 Yleiset vaatimukset', '4.1.2 Maidontuotantoeläinten terveydentila TE', '4.1.3 Raakamaidon laatuvaatimukset TE', '4.2 Maidon jäähditys- ja säilytystilat ja lypsylaitteet', '4.2.1 Veden laatu', and '4.2.2 Maidon jäähditys- ja säilytystilojen erottaminen eläintenpitotiloista TE'.

Maidontuotantotilojen valvonnan maksut

- **Ei peritä** valvonnan perusmaksua (vuosittain perittävä maksu, Elintarvikelaki 72 §)
- **Ei peritä** maksuja perustarkastuksista eikä maidontuotantotilan rekisteröinnistä (Elintarvikelaki 73 § 1 mom. kohdat 1 ja 2)
- **Peritään maksu** uusintatarkastuksesta (Elintarvikelaki 73 § 1 mom. kohdat 3 ja 4)
  - kunta perii valvontakohteelta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun

Alkutuotannon riskinarviointi ja valvonta 1/2

- *Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi* –ohjeessa:
  - Alkutuotantoa vai elintarvikehuoneistotoimintaa?
    - Taulukkomuodossa alkutuotantoon sisältyvät toiminnot ja rajanvetoa elintarvikehuoneistotoimintaan
  - Alkutuotannosta ilmoittamisesta
  - Kuka valvoo?
    - Maitotiloja valvoo kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri
  - Tarkastustiheyden määräytymisestä

Tarkastustiheydet - tavanomainen alkutuotanto

Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi

Taulukko 2. Suositellut tarkastustiheydet. Tavanomainen alkutuotanto.

Tuotantosuunta	Tarkastusten ⁴ määrä
Eläintuotanto	
- maidontuotanto	0,2/vuosi
- maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan pakattavaksi lämpökäsittelemättömänä	1/vuosi
- maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi raakamaitona tai käytettäväksi raakamaitotuotteiden valmistukseen	1/vuosi
- eläinten kasvatusta lihantuotantoa varten	tarvittaessa
- kalastus < 12 m alus	tarvittaessa
- kalastus ≥ 12 m alus	0,3/vuosi
- vesiviljely	0,2/vuosi
- kananmunantuotanto	0,2/vuosi ⁵
- muiden linnunmunien tuotanto	0,2/vuosi
- hunajantuotanto	tarvittaessa
Kasvin- ja siententuotanto	
- sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu)	0,3/vuosi
- sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuonevil-	0,2/vuosi

Tarkastustiheydet – raakamaito & ternimaito

Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi

Taulukko 3. Suositellut tarkastustiheydet. Valtioneuvoston asetuksen 1258/2011 pykälien 2 ja 3 mukainen toiminta.

Tuotantosuunta	Tarkastusten ⁶ määrä
Eläintuotanto	
Ternimaidon 1) myynti suoraan kuluttajalle $\leq 2\,500$ kg/vuosi	Maidontuotantotilan hygieniatar- kastuksen yhteydessä
Raakamaidon 2) myynti suoraan kuluttajalle $\leq 2\,500$ kg/vuosi	0,5/vuosi TAI vähäiset määrät maidontuo- tantotilan hygieniatar- kastuksen yhteydessä ⁷
Jäädetyt ternimaidon 3) toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin $\leq 2\,500$ kg/vuosi	Maidontuotantotilan hygieniatar- kastuksen yhteydessä
Kalastustuotteiden 4) myynti suoraan kuluttajalle $\leq 5\,000$ kg/vuosi	0,3/vuosi
Kananmunien 5) myynti suoraan kuluttajalle $\leq 20\,000$ kg/vuosi	Tarkastus joka toisella salmonel- lavalvontakäynnillä ⁹
6) toimittaminen vähittäismyyntiin poikkeusalueella ⁸ $\leq 30\,000$ kg/vuosi	Tarkastus joka toisella salmonel- lavalvontakäynnillä ⁸

⁷ Kun raakamaidon ostajia on muutama vakioasiakas ja myyty määrä hyvin pieni

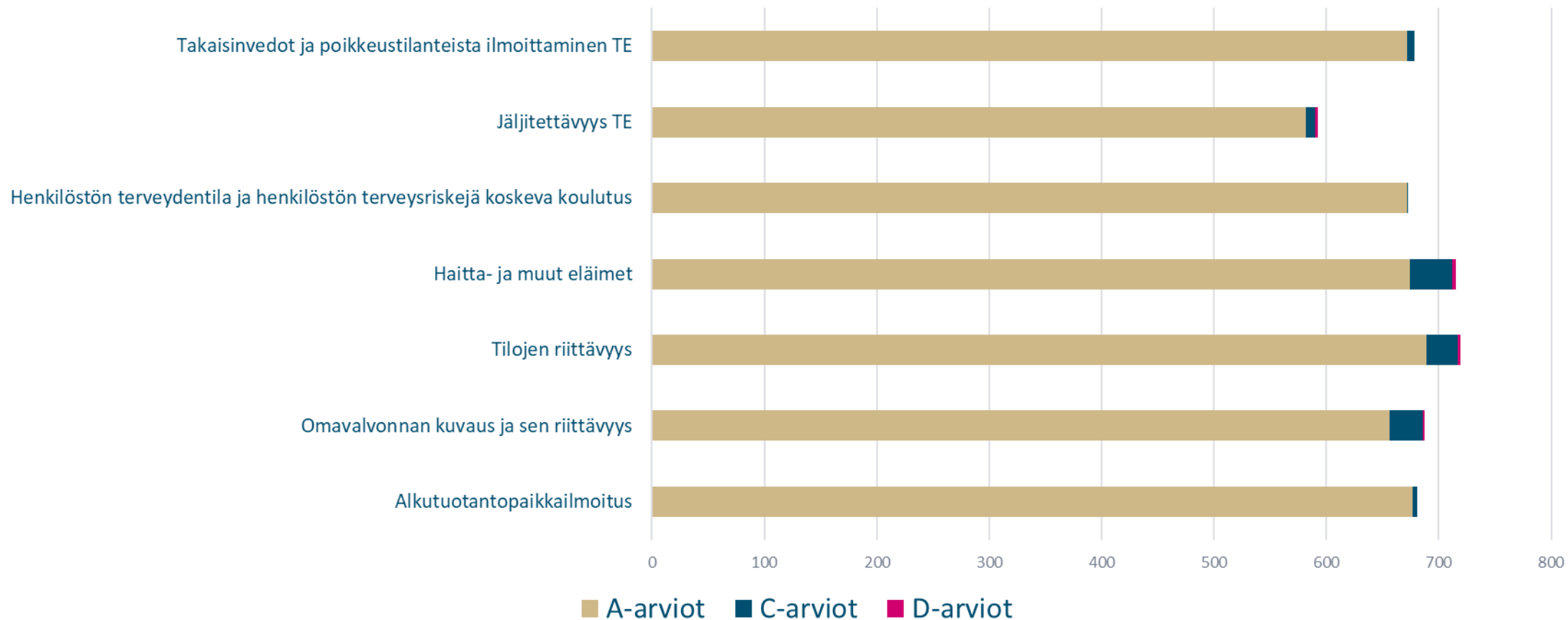
Valvonnassa havaitut puutteet

- Havaitut puutteet arvioidaan alkutuotannon valvontaohjeiden mukaisesti
  - Havainnot kirjataan Vatiin alkutuotannon valvontalomakkeen riveille
- Varmistetaan korjaavat toimet
  - Puutteiden korjaamiselle annetaan määräaika
  - Määräajan jälkeen tehdään uusintatarkastus
    - joko paikanpäällä, tai
    - asiakirjatarkastuksena, varmistetaan tehdyt korjaustoimet esim. kuvien tai kirjallisten dokumenttien avulla
- Tallennetaan Vatiin
- Tarvittaessa käytetään pakkokeinoja

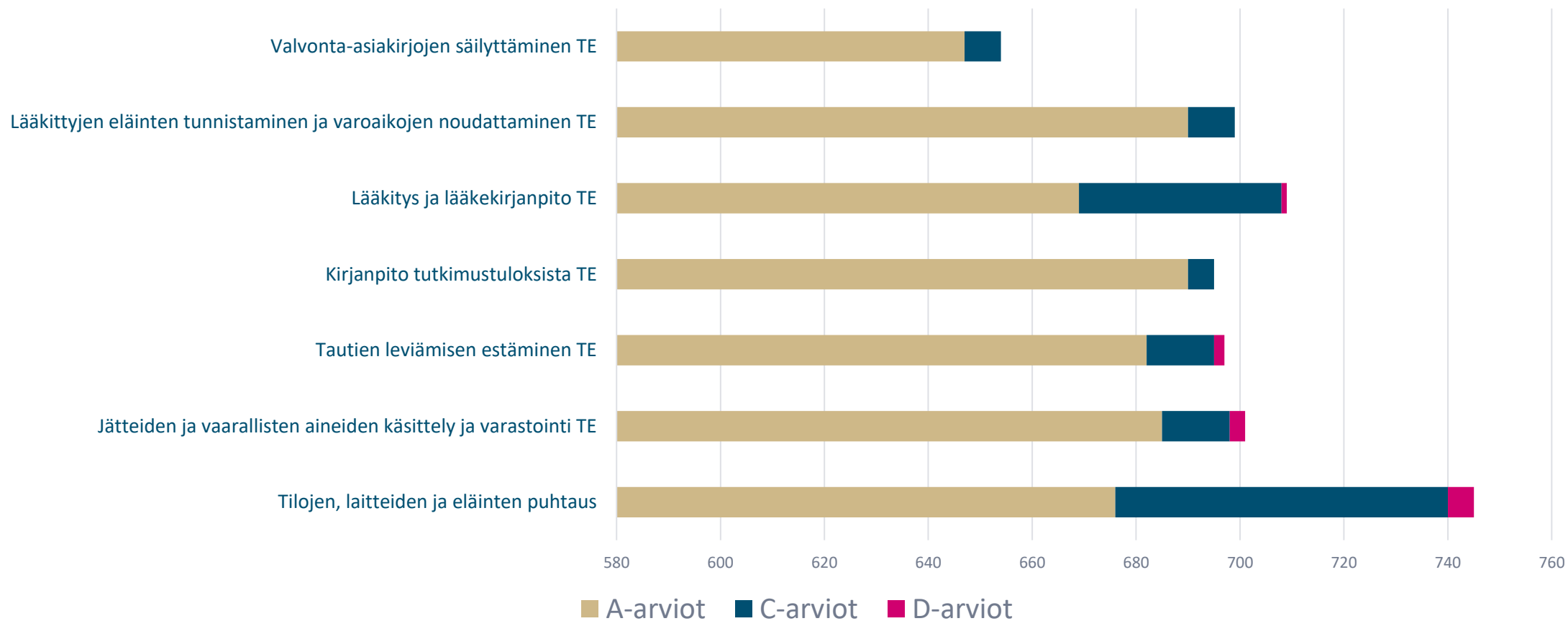
Yleiset alkutuotannon vaatimukset

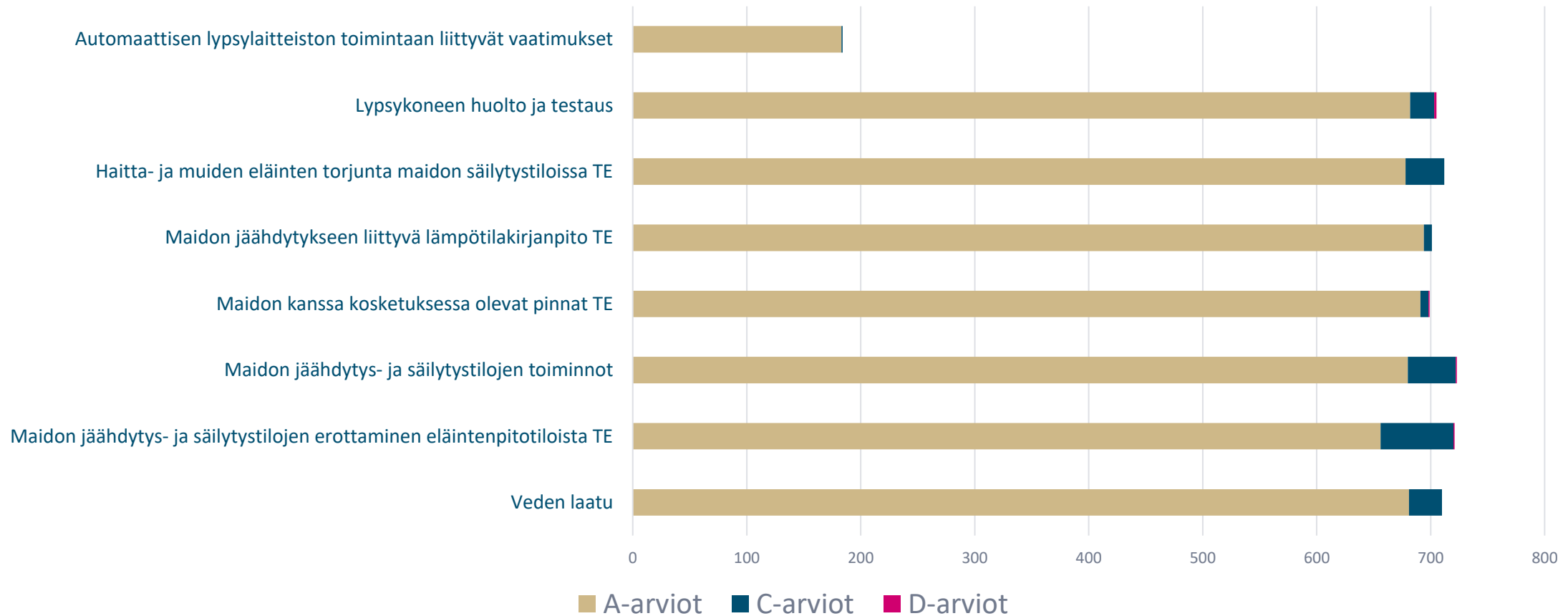

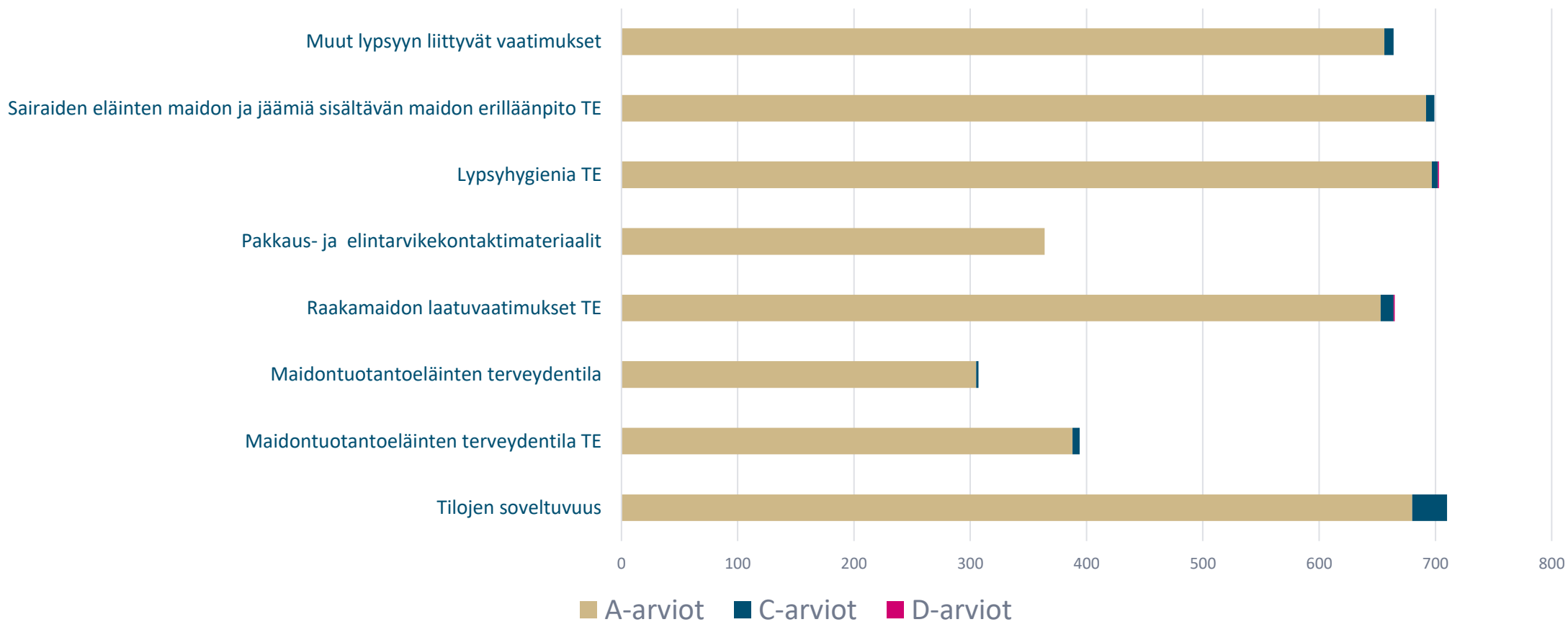
Eläintuotannon yhteiset vaatimukset

Maidon jäähdytys- ja säilytystilat sekä lypsylaitteet

Maidontuotannon yleiset vaatimukset sekä lypsy ja maidon käsittely

Raakamaidon ja ternimaidon luovutus suoraan kuluttajille

